

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto Etelä-Savon hyvinvointialueen alijäämän kattamista koskevan määräajan jatkamisesta

Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021, hyvinvointialuelaki) 115 a §:n mukaan, jos hyvinvointialue ei voi kattaa taseeseensa kertynyttä alijäämää 115 §:n 2 momentissa säädetyssä määräajassa, valtiovarainministeriö voi hyvinvointialueen hakemuksesta päättää, että alijäämä on katettava vuoden 2027, 2028 tai 2029 loppuun mennessä. Valtiovarainministeriö voi tehdä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen, jos: 1) määräajan jatkaminen on välttämätöntä lainsäädännön noudattamiseksi; 2) kertynyt alijäämä on katettavissa 1 momentissa säädetyssä määräajassa; ja 3) hyvinvointialueella on aluevaltuuston hyväksymä suunnitelma kertyneen alijäämän kattamiseksi viipymättä. Hallituksen esityksen (HE 189/2025 vp) mukaan määräajan jatkamisen tulisi olla hyvinvointialueelle sillä tavoin välttämätöntä, että ilman sitä alue ei pystyisi noudattamaan sekä voimassa olevaa hyvinvointialueiden toimintaa että taloutta koskevaa lainsäädäntöä siten, ettei todennäköisesti syntyisi merkittävää riskiä lainsäädännön noudattamatta jättämiselle. On selvää, että alijäämien kattaminen edellyttää lähes kaikilla alueilla huomattavaa kustannusten kasvun hillintää alle kustannuspaineen, jopa kustannusten laskua. Kustannusten kasvun hillinnän mahdollisuuksissa on kuitenkin aluekohtaista vaihtelua, minkä takia arvioinnissa otetaan huomioon esimerkiksi alueella jo tehty sopeuttamistoimet, väestörakenteessa ja palvelutarpeessa tapahtuvat muutokset sekä alueen mahdollisuudet sopeuttaa toimintaansa jatkossa vaarantamatta palveluja. Sopeuttamisen tulee kaikissa tapauksissa olla määrätietoista ja perustua toteutettavissa olevaan aidosti sopeuttavaan 2 momentissa tarkoitettuun aluevaltuuston hyväksymään suunnitelmaan (HE 189/2025).

Etelä-Savon hyvinvointialue vastaa lähes 128 000 asukkaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä. Alueen väestö on maan ikääntyneintä, ja alle 18-vuotiaita on vähiten koko maassa. Ikääntynyt väestö, korkea sairastavuus ja työkyvyttömyyden yleisyys asettavat merkittäviä haasteita hyvinvointialueen palvelujen järjestämiselle. Ennusteiden mukaan hyvinvointialueen väestö jatkaa vähenemistä ja vanhenemista, ja vuoteen 2040 mennessä alueen yli 85- vuotiaiden määrän ennustetaan olevan kaksinkertainen alle 18-vuotiaiden määrään verrattuna.

Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutuvat pääsääntöisesti hyvin. Hoidon jatkuvuus toteutuu alueella sekä lääkäri- että hoitajakäynneillä maan keskitasoa heikommin, jonka lisäksi alueella hoito painottuu raskaisiin palveluihin. Alueella on kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten osuus maan korkeimpia ja alueella sijaitseva Vaalijalan osaamis- ja tukikeskus on perinteisesti nostanut alueen vammaispalvelujen kustannuksia maan korkeimmiksi. Alueen korkea sairastavuus ja ikääntyvän väestön kasvavat hoidon tarpeet huomioiden alueen tulisi panostaa erityisesti monisairaiden hoidon jatkuvuuteen sekä ennaltaehkäiseviin palveluihin.

Etelä-Savon hyvinvointialue on hakenut 10.6.2026 hyvinvointialuelain 115 a §:ssä tarkoitettua taseeseen kertyneen alijäämän kattamista koskevan määräajan jatkamista vuoteen 2029. Sosiaali- ja terveysministeriö yhtyy valtiovarainministeriön näkemykseen

Sosiaali- ja terveydenhuollon ohjausyksikkö

siitä, että alijäämien kattamista koskevan määräajan jatkaminen on välttämätöntä hyvinvointialuetta koskevan lainsäädännön noudattamiseksi ja alijäämä on mahdollista kattaa vuoteen 2029 mennessä. Hyvinvointialueen hakemuksen, sopeuttamissuunnitelman ja muiden alueelta saatujen selvitysten perusteella sosiaali- ja terveysministeriö arvioi, että alueen suunnittelemaat sopeutustoimenpiteet voivat olla toteutettavissa ilman, että hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut vaarantuisivat.